

Komisja Rozwoju

2021/2055(INI)

5.11.2021

OPINIA

Komisji Rozwoju

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie prześladowania mniejszości z powodu przekonań lub religii
(2021/2055(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: György Hölvényi

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że kościoły można rozumieć jako instytucje i organizacje wyznaniowe, które obejmują wszelkie organizacje, wspólnoty i stowarzyszenia religijne; mając na uwadze, że UE prowadzi otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze wszystkimi kościołami i organizacjami, zgodnie z art. 17 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
 - B. mając na uwadze, że kobiety wierzące i osoby należące do mniejszości religijnych są szczególnie narażone na dyskryminację i przemoc związaną z czynnikami interseksjonalnymi, takimi jak płeć, kasta, pochodzenie etniczne, nierównowaga sił i patriarchy;
 - C. mając na uwadze, że mniejszości religijne i wyznaniowe często nie są odpowiednio reprezentowane na szczeblu krajowym w krajach rozwijających się, a prawo często nie uwzględnia potrzeb i interesów tych mniejszości, zaś władze lokalne stosują szereg pozaprawnych środków do prześladowania, delegitymizowania lub stygmatyzowania mniejszości religijnych i wyznaniowych;
 - D. mając na uwadze, że platformy mediów społecznościowych są coraz częściej wykorzystywane do podżegania do nienawiści i przemocy; mając na uwadze, że mniejszości religijne i wyznaniowe są nadal przedmiotem nawoływania do nienawiści, w internecie i poza nim, ze strony osób reprezentujących wszystkie środowiska polityczne;
1. uznaje, że kościoły¹, organizacje wyznaniowe i inne instytucje wyznaniowe i religijne oraz stowarzyszenia religijne odgrywają istotną rolę w strukturze społecznej krajów rozwijających się;
 2. przypomina, że wolność przekonań i religii to podstawowe prawa człowieka zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ; dostrzega znaczenie wolności przekonań i religii dla inkluzywnego społeczeństwa oraz dla pełnego i całkowitego osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju ONZ do 2030 r.;
 3. podkreśla, że niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego, takie jak organizacje wyznaniowe, stowarzyszenia religijne, organizacje humanitarne i organizacje pozarządowe są ważnymi partnerami w dostarczaniu pomocy humanitarnej i rozwojowej społecznościom, do których trudno dotrzeć; są bowiem na pierwszej linii, ściśle współpracują z ludnością w terenie i najlepiej znają jej potrzeby, a zatem są

¹ Zgodnie z Traktatem z Lizbony podstawą prawną dialogu między instytucjami europejskimi a kościołami i stowarzyszeniami lub wspólnotami religijnymi a także organizacjami światopoglądowymi i niewyznaniowymi jest art. 17 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

dobrze przygotowane do przekazywania pomocy i znacząco przyczyniają się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celów nr 3 (zapewnienie dobrej opieki zdrowotnej i dobrostanu) i 4 (edukacja wysokiej jakości);

4. zauważa także, że kościoły, instytucje wyznaniowe i religijne, niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje wyznaniowe działają w sektorach społecznych, w których jakość usług publicznych nie jest zadowalająca; przypomina w związku z tym o potrzebie zapewniania organizacjom wyznaniowym i stowarzyszeniom religijnym oraz organizacjom społeczeństwa obywatelskiego prowadzącym stosowną działalność odpowiedniej oficjalnej pomocy rozwojowej i budżetów krajowych, aby wspierać je w świadczeniu tych usług, zgodnie z kryteriami oficjalnej pomocy rozwojowej;
5. przypomina, że zwalczanie dyskryminacji wobec wszystkich mniejszości bez względu na ich tradycje, przekonania lub religię oraz promowanie i ochrona ich praw wnoszą ogromny wkład na rzecz stabilności społecznej i politycznej, zmniejszania ubóstwa, rządów demokratycznych i zapobiegania konfliktom;
6. podkreśla, że wolność religii lub przekonań należy rozumieć jako prawo podstawowe oraz uznać za kluczowy element składowy pokojowych i odpornych społeczeństw; odrzuca tendencję do postrzegania wolności religii lub przekonań jako wrogiej względem praw kobiet, LGBTIQ lub wolności wypowiedzi;
7. zauważa, że kościoły i inne instytucje wyznaniowe i religijne, organizacje wyznaniowe i stowarzyszenia religijne mogą odgrywać ważną rolę w mediacji pokojowej oraz przyczynianiu się do spójności i stabilności społecznej;
8. apeluje do UE o uznanie, że przywódcy religijni, organizacje wyznaniowe i lokalne organizacje pozarządowe nie tylko są kluczowymi partnerami w realizacji projektów humanitarnych, rozwojowych i pokojowych, lecz także mogą odgrywać rolę w projektowaniu, monitorowaniu i ocenie takich inicjatyw dzięki swojej wiedzy fachowej opierającej się na głębokim zakorzenieniu w niektórych społecznościach lokalnych, znajomości lokalnej specyfiki i potrzeb, bezpośrednim kontakcie z ludźmi doświadczającymi ubóstwa i wykluczenia oraz długiej tradycji świadczenia pomocy humanitarnej;
9. podkreśla, że niektóre organizacje wyznaniowe i pozarządowe należą do pierwszych podmiotów działających w terenie, mają długoletnie doświadczenie i świadczą podstawowe usługi socjalne oraz pozostają na miejscu, gdy wiele innych podmiotów odchodzi;
10. podkreśla, że organizacje religijne i wyznaniowe oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego często są obecne na każdym etapie cyklu transformacji konfliktu, ponieważ działają w dziedzinach edukacji pokojowej i zapobiegania konfliktom, mediacji i rozwiązywania konfliktów, dialogu międzyreligijnego, budowania sieci lokalnych liderów na rzecz pokoju, a także rekonstrukcji społecznej po rozwiązaniu konfliktu i pracy z traumą oraz są obecne na uczelniach i w sądach, gdzie prawa człowieka, w tym wolność religijna, uzyskują głębię teoretyczną i podstawy międzykulturowe;

11. wzywa Komisję i delegatury UE do współdziałania z lokalnymi kościołami, instytucjami wyznaniowymi i religijnymi oraz organizacjami wyznaniowymi przy planowaniu projektów humanitarnych i działań rozwojowych oraz wzywa Komisję do angażowania wszystkich zainteresowanych stron, w tym kościołów, instytucji wyznaniowych i religijnych oraz organizacji wyznaniowych w realizację unijnych projektów; wzywa Komisję do przyjęcia specjalnych wytycznych dotyczących partnerstwa i współpracy z kościołami, instytucjami wyznaniowymi i religijnymi oraz organizacjami wyznaniowymi na rzecz współpracy rozwojowej i pomocy humanitarnej;
12. uważa, że wolność religii i przekonań jest możliwa jedynie przy zapewnieniu wolności osobistej i ludzkiej, w tym prawa do zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz prawa do samostanowienia, niezależnie od pochodzenia lub orientacji seksualnej;
13. zauważa, że młodzi ludzie w krajach rozwijających się są szczególnie narażeni na ideologie ekstremistyczne, a dobrej jakości edukacja jest jednym z kluczowych elementów walki z radykalizacją; zauważa, że ruchy ekstremistyczne często wykorzystują słabą obecność państwa na obszarach wiejskich;
14. przypomina o odpowiedzialności i roli przywódców religijnych w zapobieganiu nienawiści i przemocy skierowanej przeciwko mniejszościom religijnym i wyznaniowym; wzywa wszystkie kościoły, instytucje wyznaniowe i religijne, organizacje wyznaniowe i przywódców religijnych do promowania tolerancyjnego i niedyskryminacyjnego dyskursu, w szczególności w odniesieniu do słabszych grup społecznych;
15. potępia wszelkie formy przemocy i przymusu, w tym publiczne wyrażanie przez przywódców religijnych wrogości wobec kobiet, dziewcząt i osób LGBTIQ, uzasadniane praktykami lub przekonaniem religijnymi; wzywa do uchylecia dyskryminujących przepisów ustanowionych ze względów religijnych, kryminalizujących cudzołóstwo, przewidujących kary dla osób za rzeczywistą lub postrzeganą orientację seksualną bądź tożsamość lub ekspresję płciową, kryminalizujących każdy przypadek aborcji lub ułatwiających praktyki religijne naruszające prawa człowieka;
16. potępia działalność sekt religijnych skierowaną do diaspory z krajów rozwijających się, które te sekty stosują mechanizmy służące do czerpania zysków finansowych ze słabości społeczności migrantów w Europie oraz rozpowszechniają stronnice treści światopoglądowe, często obejmujące treści homofobiczne, transfobiczne i mizoginiczne;
17. podkreśla potrzebę, aby kościoły, instytucje wyznaniowe i religijne oraz wspólnoty religijne szanowały, chroniły i upowszechniały podstawowe prawa człowieka w odniesieniu do wszystkich osób bez względu na ich przekonania lub religię, bez wprowadzania rozróżnień jakiegokolwiek rodzaju, na przykład ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, majątek, urodzenie lub inny status, niezależnie od płci i orientacji seksualnej; sprzeciwia się wszelkim próbom narażania na szwank lub odmawiania tych praw, zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji małoletnich, kobiet, osób starszych, grup najbardziej wrażliwych i zmarginalizowanych oraz innych mniejszości etnicznych,

społecznych lub religijnych;

18. dostrzega, że organizacje wyznaniowe świadczą w przybliżeniu 40 % usług w zakresie opieki zdrowotnej i znaczną część usług w zakresie edukacji na obszarze samej tylko Afryki Subsaharyjskiej, choć ich zasługi często pozostają niezauważone; podkreśla, że kościoły, instytucje wyznaniowe i religijne oraz organizacje wyznaniowe przyczyniają się do rozwoju społecznego;
19. podkreśla, że opieka zdrowotna i edukacja zapewniane przez organizacje wyznaniowe, organizacje pozarządowe i lokalne podmioty społeczeństwa obywatelskiego powinny być dostępne dla wszystkich potrzebujących, niezależnie od ich przekonań czy przynależności religijnej; w kontekście celów zrównoważonego rozwoju potępia ograniczenia w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego stosowane przez instytucje religijne oraz organizacje i stowarzyszenia społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza gdy stan zdrowia danej osoby wymaga takich świadczeń;
20. podkreśla, że niektóre organizacje wyznaniowe odgrywają strategiczną rolę polegającą na wpływaniu i oddziaływaniu na członków swoich wspólnot, aby wykształciło się w nich zrozumienie i poparcie dla zasadniczych kwestii takich jak HIV, opieka zdrowotna w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz upodmiotowienie kobiet i dziewcząt;
21. podkreśla, że prześladowanie mniejszości ze względu na religię lub przekonania często łączy się z innymi formami prześladowania, w szczególności ze względu na pochodzenie etniczne, płeć, orientację seksualną i kastę; wzywa UE do dopilnowania, aby wszelkie przypadki dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd krzyżującej się z innymi czynnikami wykluczenia, marginalizacji i ubóstwa wyraźnie identyfikowano i zajmowano się nimi w sposób kompleksowy;
22. zauważa, że kościoły instytucje oraz inne instytucje wyznaniowe i religijne, a także organizacje wyznaniowe są często jedynymi podmiotami świadczącymi opiekę zdrowotną i inne usługi społeczne na oddalonych obszarach niektórych krajów rozwijających się oraz w strefach, w których często wybuchają konflikty;
23. z zadowoleniem przyjmuje działania kościołów oraz innych instytucji wyznaniowych i religijnych, inicjatyw międzywyznaniowych i przywódców religijnych w dziedzinie zarządzania konfliktami i mediacji, a także ich dążenie do pojednania, dialogu i pokoju; zwraca uwagę na znaczenie włączenia mniejszości religijnych i wyznaniowych, które jest elementem zewnętrznych wysiłków UE na rzecz wspierania pokoju, demokracji i zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że dialog międzyreligijny i międzywyznaniowy jest często konieczny do zapewnienia pokoju, pojednania i inkluzywnego społeczeństwa na wszystkich poziomach, szczególnie na obszarach, na których występują konflikty;
24. podkreśla znaczenie inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego w rozwiązywaniu problemu prześladowania mniejszości ze względu na przekonania i religię oraz w promowaniu całościowego podejścia obejmującego prawa człowieka, rozwiązywanie konfliktów, rozwój społeczny oraz inicjatywy międzywyznaniowe i międzyreligijne;
25. głęboko ubolewa, że w szeregu krajów na całym świecie organizacje niereligijne, świeckie i humanistyczne doświadczają coraz większych prześladowań, w tym

bezprecedensowych fal nawoływania do nienawiści i zabijania; potępia fakt, że wiele osób i organizacji społeczeństwa obywatelskiego jest atakowanych za pokojowe kwestionowanie, krytykowanie lub satyryczne komentowanie przekonań religijnych; podkreśla, że do tego trwającego naruszania ich wolności myśli i wypowiedzi dochodzi niezależnie od granic geograficznych i kulturowych, również w państwach członkowskich UE;

26. wzywa UE i jej partnerów, aby rozważyli możliwość zidentyfikowania roli religii w poszczególnych konfliktach oraz rozpoznania pozytywnych działań prowadzonych już przez przywódców religijnych w akcjach na rzecz budowania pokoju i przyłączenia się do tych działań, zapobiegania konfliktom i ich analizy oraz słuchania i oceny różnych głosów reprezentujących grupy religijne należące zarówno do większości, jak i do mniejszości;
27. ubolewa nad obecnym ograniczaniem i regresem praw i zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego kobiet i dziewcząt, w szczególności tych marginalizowanych ze względu na przesady (np. czary), oraz regresem praw osób LGBTIQ w UE i poza jej granicami, zwłaszcza pod pozorem zasad lub doktryny religijnej; zauważa, że czynniki intersekcyjnalne, w tym religia i przynależność do grup mniejszości, zwiększają ryzyko dyskryminacji w ramach tej tendencji wstecznej;
28. wzywa Komisję i Radę, by podczas planowania działań związanych z unijną pomocą rozwojową potraktowały priorytetowo walkę z prześladowaniem mniejszości religijnych i wyznaniowych, uwzględniając przy tym obszary współpracy programów geograficznych i tematycznych Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”, a także by priorytetowo traktowały, promowały i chroniły wolność religii i przekonań;
29. zauważa, że prześladowanie mniejszości ze względu na przekonania lub religię zagraża nie tylko życiu ludzkiemu, prawom człowieka i rozwojowi społecznemu, ale także dziedzictwu kulturowemu; wzywa Komisję do uwzględnienia ochrony dziedzictwa kulturowego we wszystkich odnośnych wymiarach unijnego zestawu instrumentów, zwłaszcza we współpracy na rzecz rozwoju, oraz wzywa do zapewnienia odpowiedniego wsparcia finansowego na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w programowaniu Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”;
30. uznaje, że społeczności LGBTIQ stanowią część tradycji wyznaniowych; uznaje, że osoby LGBTIQ, tak jak wszyscy ludzie, mają prawo do wolności wypowiedzi, słowa, przekonań i religii; przypomina o znaczeniu roli, jaką władze religijne mogą odgrywać w dopilnowaniu, aby religii i tradycji nie wykorzystywano do dyskryminowania, kryminalizowania lub wykluczania osób ze względu na ich orientację seksualną i tożsamość płciową;
31. podkreśla, że UE powinna wziąć pod uwagę konkretne wyzwania, z jakimi często mierzą się mniejszości religijne, etniczne i językowe podczas korzystania z pomocy humanitarnej z powodu marginalizacji, aktywnego ukierunkowywania pomocy na grupy docelowe w terenie lub słabej pozycji socjoekonomicznej; wzywa Komisję do oceny faktycznej dostępności pomocy humanitarnej dla mniejszości oraz dopilnowania,

aby nie były one pomijane w jej polityce humanitarnej;

32. zwraca uwagę, że przemoc w stosunku do mniejszości religijnych podczas konfliktów może także narazić je na dalsze ataki w kontekście uchodźczym z powodu niewłaściwej interpretacji humanitarnych zasad neutralności i powszechności oraz częstych założeń dotyczących religii, według których ma ona charakter bądź to nieistotny, bądź to powodujący podziały;
33. podkreśla, że udzielanie pomocy humanitarnej musi być wolne od wszelkiego rodzaju dyskryminacji, oraz zdecydowanie potępia wszelką dyskryminację ze względu na przynależność religijną w rozdzielaniu pomocy humanitarnej;
34. wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia prawnych i instytucjonalnych mechanizmów w celu przestrzegania praw człowieka członków mniejszości religijnych i wyznaniowych oraz wszelkich innych osób w trudnej sytuacji, w tym kobiet i dziewcząt, osób o innej przynależności etnicznej lub kastowej, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, migrantów, uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych, a także osób LGBTIQ, tak by podlegały one pełnej ochronie z tytułu swoich praw podstawowych i nie były dyskryminowane z powodu przekonań lub religii;
35. potępia wykorzystywanie religii i instrumentalną interpretację religii ze szkodą dla praw człowieka w niektórych systemach prawnych oraz poprzez instytucjonalne prześladowanie i kryminalizację mniejszości religijnych i wyznaniowych;
36. jest zdania, że podmioty humanitarne należy szkolić w konkretnej specyfice mniejszości religijnych i wyznaniowych w kontekście przesiedlenia, aby zapewnić różnym grupom uchodźców bardziej inkluzywną ochronę i pomoc;
37. podkreśla potrzebę wyeliminowania dyskryminacji wobec mniejszości religijnych i wyznaniowych w dziedzinie zatrudnienia, edukacji, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i skutecznych środków odwoławczych, mieszkania i opieki zdrowotnej, w tym w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju; podkreśla potrzebę współpracy z instytucjami i organizacjami praw człowieka w celu monitorowania zgodności z przepisami, analizowania skarg oraz przeciwstawiania się przepisom i polityce dyskryminującym lub prześladowującym mniejszości ze względu na przekonania lub religię;
38. wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do uwzględniania w działaniach zewnętrznych UE ochrony wolności przekonań i religii, jak również prawa do zmiany lub porzucenia swojej religii i przekonań bez przymusu, szczególnie w krajach rozwijających się;
39. wzywa Radę, Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do współpracy z państwami spoza UE w dążeniu do przyjęcia środków zapobiegających i przeciwdziałających przestępstwom z nienawiści, w pełnym poszanowaniu międzynarodowych standardów wolności wypowiedzi oraz wolności przekonań i religii;
40. wzywa Unię Europejską, by opracowała odpowiednie mechanizmy rozliczalności, reagowania i sankcji, aby skutecznie walczyć z naruszaniem prawa do wolności przekonań lub religii, w tym z dyskryminacją lub ograniczeniami prawnymi ze względu

na przekonania lub religię w krajach partnerskich UE, a także z jakimkolwiek ograniczeniem wolności myśli, religii lub przekonań, wolności zrzeszania się i wolności wypowiedzi; ponadto wzywa Komisję, aby zwalczała poważne naruszenia praw człowieka zgodnie z globalnym systemem sankcji UE za naruszenia praw człowieka;

41. przypomina, że polityczny i prawny rozdział religii i państwa jest zasadniczym warunkiem pełnego korzystania z praw człowieka, demokracji i praworządności; wzywa UE, aby zapewniła spójność swoich programów rozwojowych i wsparcia budżetowego dla władz krajowych i lokalnych w państwach spoza UE z zasadami świeckości, również w dziedzinie edukacji, oraz zdecydowanie powstrzymała się od popierania przepisów i polityki rządowej, które uprzywilejowują daną grupę wyznaniową lub religijną kosztem innych;
42. uznaje, że pandemia COVID-19 zaostrzyła prześladowania i przemoc wobec mniejszości religijnych i światopoglądowych w niektórych krajach rozwijających się i sprawiła, że są one szczególnie narażone na zakażenie COVID-19 i na zgon, co jest skutkiem nierównego dostępu do odpowiedniej opieki medycznej;
43. potępia wykorzystywanie w walce pandemią środków ograniczających wolność do dyskryminowania mniejszości religijnych i światopoglądowych; wzywa rozwijające się kraje partnerskie do opracowania inkluzywnych systemów ochrony socjalnej, w których nie dyskryminuje się mniejszości na tle religijnym, światopoglądowym ani żadnym innym pod względem równego dostępu do opieki zdrowotnej, żywności, pomocy humanitarnej lub edukacji; wzywa UE, aby lepiej wyposażyła się w instrumenty umożliwiające skuteczniejsze dotarcie do najsłabszych grup społecznych, w tym mniejszości religijnych i światopoglądowych;
44. dostrzega szczególną rolę, jaką przywódcy religijni, organizacje wyznaniowe i wspólnoty wyznaniowe odgrywają w działaniach edukacyjnych, przygotowawczych i zaradczych dotyczących COVID-19; zauważa, że przywódcy religijni są związani ze swoimi wspólnotami z racji pełnionej służby i za pośrednictwem sieci wsparcia i są często w stanie dotrzeć z pomocą i informacjami dotyczącymi zdrowia do najsłabszych grup społecznych i wskazać osoby najbardziej potrzebujące; zauważa, że przywódcy religijni są kluczowym ogniwem w systemie ochrony osób zagrożonych w obrębie ich wspólnoty wyznaniowej i szerszych społeczności;
45. zwraca uwagę, że w niektórych krajach głównymi źródłami dyskryminacji mniejszości są podmioty niepaństwowe; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby nie skupiały się wyłącznie na dyskryminacji ze strony władzy oraz współpracowały z krajami partnerskimi przy eliminowaniu przyczyn dyskryminacji mniejszości ze strony społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem mowy nienawiści;
46. wzywa Komisję, aby powiązała kwestię wolności religijnej z traktatami handlowymi między UE a jej partnerami zewnętrznymi;
47. potępia naruszanie praw człowieka, nadużycia seksualne, sekciarstwo i nadużycia finansowe, których dopuszczają się misje i przywódcy religijni w części krajów rozwijających się.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	27.10.2021
Wynik głosowania końcowego	+: 13 -: 4 0: 9
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Marc Tarabella, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Stéphane Bijoux, Caroline Roose, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

13	+
ID	Gianna Gancia
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Janina Ochojska, Tomas Tobé
Renew	Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud, Jan-Christoph Oetjen, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Marc Tarabella, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho

4	-
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Erik Marquardt, Michèle Rivasi, Caroline Roose

9	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Dominique Bilde, Bernhard Zimniok
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Christian Sagartz

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się